

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜNE İLİŞKİN HABERLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: BBC TÜRKÇE ve HÜRRİYET GAZETESİ ÖRNEĞİ

Çağla KAYA İLHAN¹

Gülsün BOZKURT²

ÖZ

Araştırma Makalesi Research Article

¹Dr. Öğretim Üyesi
İstanbul Gelişim Üniversitesi,
İstanbul, Türkiye

E-Posta
cakaya@gelisim.edu.tr
ORCID
0000-0003-4674-1851

²Dr. Öğretim Üyesi
İstanbul Aydın Üniversitesi,
İletişim Fakültesi, Gümüşhane,
Türkiye

E-Posta
gulsunbozkurt@aydin.edu.tr
ORCID
0000-0001-9558-7577

Başvuru Tarihi / Received
19.10.2022

Kabul Tarihi / Accepted
02.03.2023

Bir haber yalnızca olay ve olgulardan ibaret değildir. Haberlerde kullanılan dil ve sözcük seçimi haberin ideolojik boyutunu da yansıtmaktadır. Basit anlamıyla en temel düşünsel kodlar olan ideolojilerin çeşitli söylem yöntemleriyle haberin içine serpiştirilmesi mesajın istenilen biçimde ulaştırılması anlamına gelmektedir. Kitlenin genellikle hâkim ideolojik söyleme göre hazırlanan bazı haber metinleri, köşe yazıları ve görsellerle yönlendirilmesi zaman zaman habercinin kamuya geçeceği aktarma sorumluluğunun önüne geçebilmektedir. Bu durum da alternatifi üretilmeyen bir habercilik anlayışının sürdürülmesine neden olmaktadır. Kadın odaklı birçok haberde de bu ideolojik yön ön plana çıkmaktadır. Medya temsilcileri daha çok toplumsal cinsiyet rollerine göre belirlenen kadınların habere konu olması da genellikle bu bağlamlarda gerçekleşmektedir. Bu çalışmada da özellikle kadınlar günü özelinde yapılan haberlerde hakim ideolojik söylemlerin ne kadar serpiştirildiği ve toplumsal cinsiyet kalıplarının bu haberlerde nasıl çerçevelendiği araştırılmak istenmektedir. Araştırma kapsamında Eleştirel Söylem Analizi yönteminden yararlanılarak en yaygın ulusal gazetelerden biri olan Hürriyet ve uluslararası bir haber kuruluşu olan BBC Türkçe'nin 8 Mart 2022 tarihinde yayınlanan kadınlar gününe ilişkin haberleri toplumsal yapı, toplumsal cinsiyet ve dil bağlamında incelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre ulusal ve uluslararası haber kuruluşları ürettikleri kadın odaklı haberlerde toplumda var olan kadına ilişkin hâkim kodları ve değerleri çerçeveyerek yeniden üretmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Medyada Kadın, 8 Mart Söylemi, Gazetecilik, Medya Çalışmaları.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

EXAMINATION OF THE NEWS REGARDING 8 MARCH INTERNATIONAL WOMEN'S DAY IN CONTEXT OF GENDER: BBC TÜRKÇE and HÜRRİYET NEWSPAPER EXAMPLE

ABSTRACT

A news is not just about the events and the phenomenon. The language and the preferred words in the news writing reflect the ideological dimension of the news. Ideologies, which are the most basic intellectual codes, into the news with various discourse methods, mean delivering the message in the desired way. Directing the masses with news texts, columns and images can prevent the responsibility of the reporter to convey the truth to the public. This situation leads to the continuation of an understanding of journalism without alternative. This ideological aspect comes to the fore in many news stories that focus on women. Therefore the inclusion of women determined by gender roles in the news, takes place in this context in media. In this study, it is aimed to investigate how much the dominant ideological discourses are interspersed in the news and how gender stereotypes are framed in these news especially on women's day. Within the scope of the research, the news content published on March 8, 2022 in Hürriyet and BBC Turkish are examined in terms of social structure, gender and language by using the critical discourse analysis method. According to the findings of the study, Both national and international news organizations reproduce the women-oriented news by framing the dominant codes and values regarding women in society.

Keywords: Gender, Women in the Media, March 8 Discourse, Journalism, Media Studies.

GİRİŞ

Kadının toplumdaki yeri toplumun üretim araçlarının güce dayalı olarak gelişme göstermesiyle değişmeye başlamıştır. Fiziksel olarak erkeklerden daha güçsüz olan kadınların toplumsal konumu da zamanla bu güçle orantılı bir temsiliyete dönüşmüştür. Kadına, hakları açısından daima korunması gereken sürekli muhtaç durumda olduğu bir toplumsal statü atfedilmiş ve bu statü de genellikle anne ve eş olma özellikleriyle kutsanmıştır. Her şeyden önce kadını herhangi bir özne olarak konumlandırma çabası gelişmiş veya gelişmekte olan tüm toplum yapılarında sistemli bir biçimde kadının sürekli bir biçimde ötekileştirilmesine zemin hazırlamıştır.

Yalnızca bir iletişim aracı olmanın ötesinde anlamlara sahip olan dil, düşüncenin gelişmesinin de en önemli dayanağıdır. Dil olmadan düşünce, düşünce olmadan da dil yarım kalmaktadır. Bu doğrultuda “Dil olmadan her düşüncenin karanlık” olduğunu belirten Humbolt, “düşüncelerimizin sürekli olarak dil içinde geliştiğini, dille berraklaştığını ve dille gerçekleştiğini” vurgulamaktadır.” (Erbil, 2007: 25).

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

Bu nedenle toplumda kullanılan dil, toplumsal yapı çerçevesinde değişiklik göstermektedir. Üretim araçlarındaki değişim ve yaşamı idame etme şeklinin daha çok fiziksel güce dayalı olmasıyla başlayan erkek egemen topluluklar, günümüzde yerini kültürel bir mirasa bırakmış ve erkek egemen bir dil gelişmeye başlamıştır.

Birçok toplumda hâkim olan cinsiyetçi dil üzerine düşünüldüğünde, bu dilin hakimiyetini ataerkil topluluklarda sürdürebildiğini söylemek yanlış olmaz. Kullanılan dilde erkek “güçlü” ve “iktidar” bir özne konumundayken kadın onun tam aksine “korunmaya muhtaç” ve “zayıf” bir özne olarak konumlandırılmaktadır. Ayrıca kadın sürekli erkeğin konumunu pekiştiren ve erkek özne üzerinden anlamlandırılan nesne biçiminde ele alınmaktadır. Özellikle siyaset haberlerini bakıldığında milliyetçi söylemlerde karşımıza çıkan “vatan” kavramının korunmaya muhtaç dışıl bir kavram olarak karşımıza çıkması ve “namus”, “ana”, “yar”, konumunda olan “kadın” ile özdeşleştirilmesi söz konusudur. Bu durumda onu korumakla yükümlü olan “güç” ve “iktidar” da askeri ve polisi yani daha çok eril meslek gruplarını temsil etmektedir. Diğer taraftan, günlük hayatta ya da medyada toplumsal cinsiyet örnekleriyle sıklıkla karşılaşmaktadır. Kız çocuklar için pembe renk giysilerin tercih edilmesi oğlan çocuklarına ise mavi renk kıyafetlerin uygun görülmesi ya da kadınların ev işleri ve çocuk bakımıyla ilgili yükümlülüklerinin erkeklere göre daha fazla olması bu duruma örnek olarak gösterilebilmektedir. Aynı durumun izleri medyada da sıklıkla görülmektedir. Özellikle televizyon dizilerinde çoğu zaman kadın ve erkek karakterler üzerindeki toplumsal cinsiyet rollerinin dağılımı göze çarpmaktadır.

Bu çerçevede, çalışma kapsamında toplumsal cinsiyetin haber metinlerine etkilerini ortaya koymak amacıyla 8 Mart 2022 tarihinde BBC Türkçe ve Hürriyet haber kuruluşlarının internet sitesinde yayınlanan haberler ve köşe yazıları metinsel olarak incelenmektedir.

Çalışmada yazılı basının etkili olduğu yıllarda en çok okunan yaygın gazetelerden biri olan Hürriyet ve uluslararası düzeyde habercilik faaliyetleri yürüten BBC Türkçe’de yer alan kadınlar gününe ilişkin içeriklerde, belirlenen kodlarla

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

medyanın kadın anlatısı ve toplumda kadının özne olarak kanumlandırılması arasındaki ilişki incelenmektedir. Çalışmada bilhassa 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne odaklanılmasının nedeni; başlangıç öyküsü kadınların toplumsal cinsiyet eşitliği taleplerine uzanan ve “emekçi” sıfatıyla tanımlanan bir günün tüketim toplumunun belirlediği dinamiklerle bambaşka anlamlara evrilmiş olmasıdır. Bugün kadınlar gününe dair oluşturulan medya içeriklerinin çoğunda kadınların toplumsal cinsiyet eşitliği noktasındaki hak talepleri kadının toplum tarafından belirlenmiş cinsiyet rollerinin gölgesinde kalmaktadır. Kadınlar farklı kitle iletişim araçları kanalıyla genellikle mücevher seven, ev işlerini kolaylaştıran araç-gereçle mutlu olan, her zaman bakımlı olması gereken, çok iyi araba kullanamayan veya anne ve eş olma durumunun takdir edildiği bir özne biçiminde temsil edilmektedir. Bu türden içeriklerin 8 Mart gibi sembol bir günü hedefleyerek daha fazla üretilmesi, kadının toplumsal cinsiyet rollerini pekiştirmeye neden olup kadınlar gününün olması gereken anlamını ötelemektedir. Bu nedenle çalışmada görece toplumun ortalamasına hitap etmeyi hedefleyen bilinirliği yüksek bir gazeteyle daha çok uluslararası dinamikleri gözeten başka bir gazetenin internet sayfasında yer alan 8 Mart konulu içeriklere odaklanılarak belirlenen kodlar üzerinden toplumsal cinsiyet rollerine dayanan kadının sorunlu medya temsilinin tartışılması amaçlanmaktadır.

1. Toplumsal Cinsiyet Üzerine

Kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıklar üzerinden toplumlara ve kültürlere göre değişkenlik gösteren konumlandırmalar sayesinde “toplumsal cinsiyet” (gender) dediğimiz kavram ortaya çıkmıştır. Gündelik kullanımlarında belirgin farkların görülmediği cinsiyet temelli özelliğin bilimsel ayrımı; cinsiyet (sex) ve toplumsal cinsiyet (gender) terimleri ile yapılamaktadır (Vatandaş, 2011: 30). Gündelik dilde bireyin biyolojik yönünü açık eden kadın veya erkek olma durumu aynı zamanda toplum tarafından bireye atfedilen rollerin de temsili anlamına gelmektedir. Birey doğduğundan itibaren biyolojik cinsiyeti etrafında şekillenen toplumsal cinsiyet kalıplarının içinde büyümeye başlar. Kendisini önceden hazırlanmış toplumsal cinsiyet rolleri içinde

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

bulan bireyin gündelik yaşam pratikleri de bu anlam örüntüsü etrafında gelişmeye başlar.

Bu çerçevede kadının toplumsal cinsiyet açısından atfedilen rolleri ele alındığında genel olarak modern hayata uyum sağlayarak, ev işlerini ve kendisine biçilen annelik rollerini iyi derece uygulayarak kendisine biçilen “kadınlık özellikleri” çerçevesinde iyi eş ve fedakâr anne rollerini üstlenerek uygulayan pozisyondadır (Kaçmazoğlu, 2013).

En baştan verili olduğu kabul edilen cinsiyete dayalı rol kalıplarının tümüyle medya, okul vb. ideolojik aygıtlar tarafından yaratıldığını söyleyemesek de Mojab ve Abdo'nun işaret ettikleri gibi medya ve diğer kurumlar, toplumsal cinsiyetin egemenliğini ataerkilliği üreten bir erilleğe dayandırmakta etkilidirler. Herhangi bir cins karşı öğrenilen kalıp yargıların yaygınlaşmasıyla yerleşen toplumsal cinsiyet “ağırlıklı olarak yok sayma, önemsizleştirme, olumsuzlama, kurbanlaştırma ya da suçlama şeklinde görülen hâkim temsil biçimleri” (Gencel Bek, 2011: 651) şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Dorothy Smith, Sandra Harding ve Donna Haraway gibi toplumsal cinsiyeti temel alan kuramcılar toplumsal cinsiyet temelli kimliğin, kişinin dünyayı algılama ve örgütlenme yollarının izini sürmenin yanı sıra, toplumsal cinsiyet eksenli bilgi perpektiflerinin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesinin bütünlüklü bilgi açısından önemli olduğunu ileri sürmüşlerdir. Etnometedoloji ve söylem analizi temelinden hareket eden Smith (Öztañ, 2013: 38-39) de toplumsal gerçekliği aslında gündelik hayatın somut deneyimlerine dayanan bir şey olarak yorumlasa da çağdaş dünyada söz konusu gerçek toplumsal yaşamın maddi saflığının, dünya hakkında görece yeni, soyut ve deneysel olmayan bir bilgi biçimiyle saptırıldığına inanmaktadır.

Smith açısından metinler, birçok açıdan farklılık sergilese de merkezi bir özellik etrafında toplanırlar. Hepsi, bir şeyin güya nesnel ve güvenilir bir tanımı olan olguları üretirler. Smith problemi tam da bu noktada görmektedir. Nesnellik iddiası taşıyan bu bilme biçimini esasında (toplumsal) cinsiyetlendirilmiş ve eril şeklinde yorumlar. Yaşam

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

modellerini geniş bir şekilde etkileyen erkek-egemen kurumların ürettiği metinler öylece doğru olarak kabul edilirler. Bundan dolayı Smithe'e göre metinler erkek hegemonyası ve kadının tabi olmasına katkıları açısından incelenmelidirler (Smith ve Riley, 2016: 366-367).

Yakın zamana kadar Batı dillerinde ve Türkçe 'de biyolojik ve toplumsal cinsiyet arasındaki farkı ortaya koyan belirli bir kavramın olmamasının nedeni biyolojik olan ile toplumsal-kültürel cinsiyetin özdeşliğine inanılmasıdır (Şişman, 2003: 44). Toplumsal cinsiyet kavramı ilk kez Oakley'in 1972 yılında "Sex, Gender, Society" çalışmasında kullanılarak sosyoloji literatürüne girmiştir (Vatandaş, 2007). Oakley çalışmasında teknolojinin biyolojinin toplum üzerindeki önemli etkisini değiştirdiğini fakat buna karşılık bizim kadınlık ve erkeklik kavramlarımızın değişme eğilimi göstermediğini ifade etmiştir. Erkek ve kadın rollerine ilişkin yaşanan bu iki nokta arasındaki gecikme cinsiyet ve toplumsal cinsiyet gibi önemli bir ayrımı işaret etmektedir. Kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıklara atıfta bulunan "seks" kelimesi erkek ve kadın arasında gözle görülür biyolojik farklılıkları ifade ederken "toplumsal cinsiyet" sosyal sınıflamayı erillik/dışılık üzerinden açıklayan kültürle ilgili bir meseledir (Oakley, 1972: 16).

Toplumsal cinsiyetin tamamen sonradan inşa edildiğini, kadınlık ve erkekliğin kültürel olarak belirlendiğini vurgulayan bir diğer önemli feminist düşünür de De Beauvoir'dir (aktaran Şişman, 2003). Dolayısıyla, "toplumsal cinsiyet" toplumsal ve kültürel temellere göre belirlenen, biyolojik cinsiyetin tersine sonradan inşa edilebilen ve toplum yapılarına ve tarihsel dönemlere göre değişiklik gösterebilen bir cinsiyet konumlandırması olarak düşünülebilmektedir. Bu nedenle toplumsal cinsiyet bir anlamda biyolojik olarak doğuştan gelen cinsiyete yönelik özellikler üzerine inşa edilen toplumsal yorumlara dayanan yeniden bir yapılandırma (Gürhan, 2011).

Sonradan inşa edilen toplumsal cinsiyete özgü kimlikler, erkeği bir özne konumuna getirirken kadını ise "öteki" konumuna sürüklemektedir. Bu noktada Llyod, Simone de Beauvoir'in "İkinci Cins" kitabına atıfta bulunarak esasında kadınların kendilerini bir özne olarak nitelendirmediğini, erkeklerin yarattığı kendi öznellikleri

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

karşısında bir “öteki” konumunda kalmaya göz yumduklarını öne sürmektedir (Llyod, 2015: 121). Öznenin yeri, ötekinin (kadının) farklı (duygusal, zayıf, irrasyonel, bağımlı, vs.) olarak işaretlenmesi sayesinde boş bir yer haline getirilir. Böylece "erkek", işte o "boş" konumu işgal eden ve kadının da "doğal" olarak saptığı "insanın" evrensel varlığını oluşturan norm haline gelir. Bu yapıda, öteki olarak işaretlenene öznenin özelliklerinin tam tersi özellikler atfedilir. Böylece öteki, bir yandan öznenin kıyaslandığı bir öge haline getirilir, diğer yandan ise, öznenin radikal olarak farklı olan olarak kalır (Yeğenoğlu, 2001). Bu bağlamda, bir özne olarak kadın “zayıf”, “korunmaya muhtaç”, “bağımlı” gibi niteliklere sahip olarak nesnelleşirken erkek onu niteleyen, “güçlü”, “koruyan” özne statüsü kazanmaktadır. Şüphesiz ki, erkeğin kadın üzerinde kurduğu bu hâkimiyet dile de yansımış, kadını niteleyen bir nesne konumuna iten cinsiyetçi bir dil toplum üzerinde hakimiyet kurmaya başlamıştır. Dünya üzerindeki birçok toplumda, çocukluk dönemlerinden itibaren bireyler üzerinde kendi cinsiyetine uygun davranış sergilemeleri ve mesleklerini cinsiyetlerine göre seçmeleri gerekliliğine yönelik ataerkil düşünce yapısı çerçevesinde toplumsal baskılar söz konusu olmuştur. Örneğin, Öğretmenlik mesleğinin kadınlara daha uygun bir meslek olarak düşünülmesi, kız çocuklarının evcilik, oğlan çocuklarının ise arabalarla oynaması toplumsal cinsiyet yapılarının birer örneği olarak karşımıza çıkmaktadır (Avcı ve Güdekli, 2018).

Bu durum, kadın ve erkek arasında toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümünün derinleşmesine neden olmuştur. Kadının evde çocuklarıyla ve ev işleriyle uğraşması, erkeğin ise çalışma hayatı içerisinde yer alması gerekliliği gibi algılar toplumlarda kadınlara ve erkeklere “dişil” ve “eril” roller biçilmesini sağlamıştır.

2. Toplumsal Cinsiyetin Medyada Sunumu

Yaşamın her alanında kendini gösteren cinsiyet eşitsizliği eril düşüncenin hâkim olduğu medya düzleminde de açıkça hissedilmektedir. Bilinçli veya bilinçsiz bir biçimde haberlere serpiştirilen cinsiyetçi söylem hem kadına karşı ayrımcı bir dilin yaratılmasına hem de toplumsal cinsiyet kalıplarının yerleşmesine neden olmaktadır.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

Dijk haberi bir söylem olarak değerlendirir. Haberin içerisine serpiştirilen ideolojik kodlarla bir anlamda yeniden üretilmesi Dijk'ın bu tespitini güçlendirir. Söylem, dilin mesajın istenilen biçimde algılanmasına olanak sağlayacak biçimde kullanılmasıdır. Fakat söylem yalnızca dilin kullanımı ile sınırlandırılmamalıdır. Çünkü dil içinde olduğu tarihsel, sosyal, kültürel ve politik süreçten ayrı düşünülemez (Dijk, 1988: 96). Dolayısıyla söylem inşasında dilin bağlamı içinde kullanılmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

Her zaman ve belirli bir şekilde toplumsal yaşamı etkileyen ideoloji toplumsal pratiklerle iç içe geçmiş bir kavramdır. Geniş kitleleri etkileme gücü medyayı da ideolojik açıdan sorgulamayı gerektirmektedir. Althusser'in (Althusser, 2006) devletin ideolojik aygıtlarından biri olarak tanımladığı medya hem kitlenin ne düşüneceği hem de nasıl düşüneceği noktasında etkili bir konumda yer almaktadır. Bu durumda haber de aslında deolojik bir söylemdir diyebiliriz. Her ne kadar haberin toplumu gerekli enformasyondan haberdar etme üzerinden bir formasyon edindiği düşünülse de nihayetinde her haber içinde bulunduğu toplumun düşüncesinden etkilenilerek kurgulanabileceği gibi toplum düşüncesini etkilemek için de kurgulanabilir. Bu nedenle medya metinlerindeki ideolojik örüntülerin arasında öznenin nasıl kullanıldığı konusu bir yandan dil ve ideoloji bağlantısını bir yandan da medyanın toplum düşüncesini oluşturmadaki etkisini açık etmektedir.

Medya ideolojisini belirleyen şey toplumdaki güçlü ile madun arasındaki hegomanik mücadeledir. Hall'e göre medya toplumdaki güçlülerin çıkarlarını gözetten bir oluşumdur. Sterotipleştirme ile medya temsilleri üzerindeki bu hegomonik mücadele daha da şiddetlenmektedir. Örneğin dizilerdeki iyi ev kadını stereotipi, kadının söz hakkını yok sayan erkek egemen toplum değerlerini yücelterek ataerkil ideolojiyi güçlendirmeye neden olurken erkek kötü bile olsa tolere edilebilen, hoş görülmesi gereken bir konumdadır (Laughey, 2010: 90-91).

Erkek egemen bir iktisat anlayışının hâkim olduğu günümüz dünyasında kadınlar söz sahibi olmak için sürekli bir mücadele verip bazı haklar elde etse de medya içerikleri

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

genellikle kadına herhangi bir güç ve statü atfetmeyecek biçimde kurgulanmaktadır (İnceoğlu, 2014: 11-13). Kadın ve medya konusunda göze çarpan en temel problem geçmişten günümüze kadının medyadaki sorunlu temsilidir. Hegomonik ilişkiler etrafında kaçınılmaz bir biçimde kitle iletişim araçları toplumsal cinsiyet rollerinin üretilmesi ve yayılmasına aracı bir konumda yer almaktadır (Kiraz Demir, 2022: 139-140).

Medya, toplumsal düzlemde neredeyse her alanda kendini hissettiren eril düşünceye dayalı cinsiyetçi söylemin en sık üretildiği ortamlardan biridir. Televizyon dzilerinden haber bültenlerine, sosyal medya platformlarından YouTube içeriklerine kadar çok geniş bir alanda eril düşünceyi besleyen bir dil kullanılarak toplumsal cinsiyet ayrımcılığı yapıldığı söylenilebilir. Bilinçli veya bilinçsiz bir biçimde üretilen bu söylemin normalleştirilmesi, cinsiyet ayrımcılığını yaratan temel düşüncelerin kalıplaşmasına zemin hazırlayarak medyada gelenekselden itibaren sorunlu olan kadının konumlandırılmasının devamlılığına neden olmaktadır. Kadının medyadaki varlığı dışındakilerin ona nasıl seslendiğiyle şekillenmekte kadın medya içeriklerinde hiçbir zaman kendi atıflarıyla varlık gösterememektedir.

Eril düşünceyi besleyen ürünlerin hem toplumda hem de medya içeriklerinde sürekli bir biçimde üretilmesi bir anlamda kadının toplumdaki konumunu ve değerini de yansıtmaktadır. Kadına karşı toplumsal cinsiyet kalıplarını pekiştiren eril söylemin yerleştiği ses, görüntü gibi unsurları içeren haberler, cinsiyete dayalı ayrımcı bir dil ve perspektif yaratarak toplumda kadına karşı olumlu veya olumsuz eylemlerin ortaya çıkmasına da neden olmaktadır.

Eril bir dil üzerine inşa edilen medya içerikleri toplumda erkeğe egemen bir tahakküm alanı da yaratır. Evde, iş yerinde, kamusal alanlarda kadını olumlayan veya olumsuzlayan her çerçeveselendirme bu düşünceden beslenir. Netice de eril dilin beslediği cinsiyetçi bir söylem kalıplaşmaktadır.

Kadının medyada sorunlu temsili medyada kadın isihdamı ve kadının tüketici olarak kodlanması konusuyla da ilişkilidir. Yönetici pozisyonunda daha çok erkeklerin

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

yer aldığı medya sektöründe bir anlamda kadın bakış açısı dışarda bırakılmaktadır. Dolayısıyla eril düşüncenin belirlediği medya ürünleri ve popüler kültür alanı kadının daha çok toplumsal cinsiyet rollerine göre özneleştirildiği kadın bedeninin de sürekli güzellik, estetik, cinsellik gibi kodlar üzerinden nesneleştirildiği sürekli bir sömürü alanı yaratmaktadır (Çelenk, 2010: 232).

3. Yöntem

Çalışma kapsamında eleştirel söylem analizi yöntemi uygulanmıştır. Eleştirel Söylem Analizi dili sosyal bir pratik olarak görerek sosyal problemlere odaklanan ve iktidar, hegemonya, eşitsizlik ve önyargı gibi sosyal durumların söylemsel kaynaklarını ortaya koymak adına metinler, konuşmalar, nesnelere, jestler, fotoğraflar ve görüntüler üzerinde çalışmaktadır. Böylece söylemsel kaynakların belirli sosyal, politik ve tarihsel bağlamlarda ne şekilde sürdürüldüklerini ve yeniden üretildiklerini araştırır (Şah, 2020).

Eleştirel söylem analizi, güç, hâkimiyet, hegemonya, sınıf farkı, cinsiyet, ırk, ideoloji ve ayrımcılık gibi konuların yanı sıra, gelenek, sosyal yapı, yeniden oluşturma ve dönüştürme temalarını da ön plana çıkararak bu konuların araştırma alanı olarak işlenmesine olanak tanıyan bir söylem analizi yöntemidir. Eleştirel söylem analizi güç ilişkileri ve kimlik tanımlamaları gibi çeşitli toplumsal olguların dil aracılığı ile bireylere ve toplumsal düzene ne şekilde yansıdığı ve nasıl işlendiğine odaklanmaktadır (Van Dijk 2003'ten Akt. Çelik ve Ekşi 2013).

Van Dijk, özellikle 1980'li yıllardan itibaren medya söylemi üzerine birçok eleştirel çalışma ortaya koymuş ve eleştirel söylem analizi içindeki en etkili isimlerden biri haline gelmiştir. Van Dijk (2001) eleştirel söylem analizi açısından ortaya koyduğu yaklaşımını sosyo-bilişsel (socio-cognitive) söylem analizi olarak betimlemektedir. Bu açıdan temel odak noktası söylem, biliş (cognition) ve toplum üçgenidir. Bu üçgende tarif edilen sosyal ve bilişsel boyutlar söylemin yerel ve genel bağlamını anlamamıza olanak tanımaktadır (Şah, 2020).

Bu çerçevede, araştırma kapsamında, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar günü özelinde medyanın kadınları ve kadınların toplumdaki konumunu, rolünü ne şekilde

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

resmettiğini ve temsil ettiğini ortaya koymak adına eleştirel söylem analizi yönteminin uygun olacağı düşünülmektedir.

Bu amaçla, araştırmanın örneklemini Türkiye’de en fazla tiraja sahip ilk üç gazetesi arasında yer alan ve gazetecilik alanında “amiral gemisi” (Demirkol, 2015) olarak nitelendirilen Hürriyet Gazetesinin resmi internet sitesi ve uluslararası bir yayın kuruluşu olan BBC Türkçe tercih edilmiştir. Örneklemelerin seçimindeki temel amaç ulusal ve uluslararası yayın kuruluşlarının haber ve köşe yazıları metinsel olarak incelenilerek karşılaştırılmasının yapılmasıdır. Gerek ulusal gerek ise uluslararası medyadaki temsil ve resmetme konusundaki farklılıkların ortaya konulması açısından her iki yayın kuruluşunun karşılaştırılması araştırmanın derinliği açısından önem kazanmaktadır.

Bu amaçla, araştırma kapsamında, Hürriyet ve BBC Türkçe’nin 8 Mart 2022 tarihinde internet sitelerinde yayınlanan “Kadınlar” ve “Dünya Emekçi Kadınlar Günü” ile ilgili haberler ve köşe yazıları haber başlığı, haber spotu ve haber içerikleri çerçevesinde incelenmektedir. Bu tarihte yayınlanan haberler çerçevesinde kadınların toplumdaki konumları ve medyadaki temsilleri toplumsal cinsiyet temelli ifadeler çerçevesinde kategorileri niteleyecek kodlar oluşturularak tartışılmaktadır. Araştırma kapsamında, yalnızca 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü özelinde seçilen iki yayın kuruluşu ele alındığından ve belirtilen tarihte günün anlam ve önemine ilişkin yer alan köşe yazılarında görsel kullanılmamasından dolayı içerikler yalnızca metinsel olarak ele alınıp değerlendirilmektedir.

Kadınların medya temsilleri incelendiğinde genel olarak ya görsel özellikleri ile ön plana çıkartılarak nesne ya da kurban veya mağdur konumunda özne olarak yer aldığı görülmektedir (Yapar Gönenç, 2018: 46). Buna karşın kadınların toplumsal, ekonomik ve bilimsel başarıları nadir olarak ele alınmaktadır, ele alındığı durumlarda ise “kadın pilot”, “kadın bakan” gibi ifadelerle cinsiyetlerine vurgu yapılmaktadır.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

3.1. Araştırma Bulguları

Tablo 1. 8 Mart 2022 Tarihinde Hürriyet ve BBC Türkçe Haber Kuruluşlarının Yayınladıkları Haber Sayıları

Haber kuruluşu	8 Mart 2022 tarihinde yayınlanan toplam haber sayısı	8 Mart 2022 tarihinde kadınlar ile ilgili yayınlanan toplam haber sayısı
Hürriyet	20	18
BBC Türkçe	19	7

Tablo 1’de Hürriyet ve BBC Türkçe haber kuruluşlarının 8 Mart 2022 tarihinde yayınladıkları toplam haber sayıları ve o tarihte kadınlar ile ilgili yayınlanan haber sayıları yer almaktadır. Kadınlar ile ilgili toplam haber içerikleri incelendiğinde yayınlanan haberlerin bir kısmının doğrudan kadınlar günü ile ilgili, bir kısmının ise kadınların yaşadıkları toplumsal, ekonomik ve güvenlik sorunları ile ilgili güncel ve farkındalık yaratacak haberler olduğu göze çarpmaktadır.

Hürriyet Gazetesi ve BBC Türkçe’nin resmi internet siteleri incelendiğinde, 8 Mart 2022 tarihinde Hürriyet Gazetesi’ne ait web sitesinde toplam 20 haber yayınlandığı ve bu haberlerin 18’inin Kadınlar ile ilgili olduğu ortaya çıkmaktadır.

BBC Türkçe’nin resmi internet sitesinde ise 8 Mart 2022 tarihinde yayınlanan toplam 19 haberden 7’sinin kadınlarla ilgili içeriklerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 2. 8 Mart 2022 Tarihinde Hürriyet Gazetesi Web Sitesinde Yayınlanan Kadınlar Günü ve Kadınlar İle İlgili Haber Başlıkları

8 Mart 2022 tarihinde kadınlar ile ilgili yayınlanan haber başlıkları	Kadınlar günü ile ilgili yayınlanan haber başlıkları	Haber linki
Kadınlar göçünde milyonlarca		https://www.hurriyet.com.tr/dunya/kadınlar-gocunde-milyonlarca-dram-polina-alina-elena-ve-digerleri-42018661

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

dram: Polina, Alina, Elena ve diğerleri...		
	'Cumhuriyetimiz e borçluyum'	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/cumhuriyetimize-borcluyum-42018671
	Bakan Özer: Kadınlarımızın eğitimle buluşmaları güçlendi	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/bakan-ozer-kadınlarımızın-egitimle-bulusmalari-guclendi-42018604
	İçişleri Bakanı Soylu'dan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü mesajı	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/icisleri-bakani-soyludan-8-mart-dunya-kadınlar-gunu-mesaji-42018332
Pandemide kadın olmak: "Toplantı aralarında ağlayan bebeğime bakmak zorunda kalıyordum"		https://www.hurriyet.com.tr/gundem/pandemide-kadın-olmak-toplantı-aralarında-aglayan-bebegime-bakmak-zorunda-kaliyordum-41757051
	7 Mart'ın Etkisindeki 8 Mart	https://www.hurriyet.com.tr/mahmure/yazarlar/ozlem-arslan-kart/7-martin-etkisindeki-8-mart-41757571
Kadın...		https://www.hurriyet.com.tr/mahmure/yazarlar/bukre-ikizer/kadın-41757561
Kadına Dair...		https://www.hurriyet.com.tr/mahmure/yazarlar/doc-dr-ilker-kahramanoglu/kadına-dair-41757542
	Kadınlar Günü neden kutlanır? İşte, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün kısaca tarihçesi	https://www.hurriyet.com.tr/galeri-kadınlar-gunu-neden-kutlanır-iste-8-mart-dunya-kadınlar-gununun-kısaca-tarihçesi-41757459
	İstisnasız herkes okumalı! Tüm kadınların çığlığını dile	https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/istisnazi-herkes-okumali-tum-kadınların-cigligini-dile-getirdiler-41757458

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

	getirdiler...	
	Tüm Emekçi Kadınlara...	https://www.hurriyet.com.tr/mahmure/yazarlar/zubeyde-ezgi-horzum/tum-emekci-kadinlara-41755150
Vodafone Kupası rekorla sahibini buldu!		https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/vodafone-kupasi-rekorla-sahibini-buldu-41463624
	ultrAslan'dan 8 Mart Kadınlar Günü'nde anlamlı hareket	https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/ultraslandan-8-mart-kadinlar-gununde-anlamli-hareket-41143117
	8 Mart Dünya Kadınlar Günü ne zaman kutlanmaya başlandı? İşte tarihçesi	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/8-mart-dunya-kadinlar-gunu-ne-zaman-kutlanmaya-baslandi-iste-tarihcesi-41138539
	İstanbul Modern, Kapılarını Tüm Kadınlar İçin Açıyor	https://www.hurriyet.com.tr/mahmure/istanbul-modern-kapilarini-tum-kadinlar-icin-aciyor-35123146
Külliye mutfağının sırları		https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/ankara/kulliye-mutfagininsirlari-40780037
	Kadın isterse ve inanırsa her şeyi başarır	https://www.hurriyet.com.tr/aile/yazarlar/arzu-hosgorulger/kadin-isterse-ve-inanirsa-her-seyi-basarir-3767098
10 kadından 2'si okula adım bile atmadı... Akademisyenlerin yüzde 60'ı erkek... İşte sayılarla eğitimdeki durum...		https://www.hurriyet.com.tr/egitim/bugun-8-mart-dunya-kadinlar-gunu-40764951

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

3.2. 8 Mart 2022 Tarihinde Hürriyet Gazetesi Web Sitesinde Yayınlanan Kadınlar Günü ve Kadınlar İle İlgili Haberlerin Çözümlemesi

Tablo 2’de 8 Mart 2022 tarihinde Hürriyet Gazetesi’nin resmî web sitesinde “*Dünya Emekçi Kadınlar Günü*” ve “*Kadınlar*” ile ilgili haber başlıkları yer almaktadır. Tabloya göre, Hürriyet gazetesi web sitesinde belirtilen tarihte toplam 20 haber yayınlanmıştır. 5’i Kadınlar ile ilgili olan bu haberler tek tek incelendiklerinde haberlerin kadınların yaşadıkları toplumsal, ekonomik ve güvenlik sorunlarına dikkat çekmeyi amaçladıkları söylenebilir. Yayınlanan haberlerin 8’i ise doğrudan kadınlar gününe yönelik haber içeriklerinden oluşmaktadır. Ayrıca kadınlar günü özelinde kadınların yaşadıkları toplumsal sorunlar ve kadına yönelik şiddete dair farkındalık odaklı 5 de köşe yazısı bulunmaktadır.

“*Kadınlar göçünde milyonlarca dram: Polina, Alina, Elena ve diğerleri...*” başlıklı Yapılan haberde özellikle çocuklarını düşünerek sıcak savaş ortamından kaçmak için yollara düşen üç kadının hikâyesi üzerinden çocuklar ve kadınların savaş karşısındaki çaresizlikleri aktarılmaya çalışılmıştır. Aynı haberde çocuklarının güvenliğini sağlayan ve geride kalıp direnişe katılan bir grup kadının varlığına da değinilmektedir. Bu noktada kadınların savaş ortamından uzaklaşmak istemelerinin asıl gerekçesini çocukları için daha güvenli bölgelere ulaşmak biçiminde yorumlamak mümkündür. Ayrıca kadınların da ülkeleri için gerektiğinde savaşabildiği, türlü yollarla bu direnişin bir parçası olabildikleri belirtilmektedir. Kalıp direnişe katılan kadınların “*Biz Ukraynalı kadınlar... Eşlerimizi, dualarla vatanımızı savunmaya gönderdik. Çocuklarımızı güvenli yerlere çıkardık ve milletimizin gen havuzu koruma altında. Erkeklerimize ve Ukrayna ordusuna katılıyoruz. Ukrayna toprağının her karışında düşmanı yok edeceğiz...*” sözleri savaş koşullarında erkeklerle birlikte savaşabilmeyi göze aldıklarını, onlar kadar korkusuz olduklarını ortaya koymaktadır. Ayrıca kadınların her şeyden önce çocuklarının güvenliğini öncelemesi anneliğin savaşmaktan çok daha önemli olduğunu da kanıtlamaktadır. Bu durumda kadının en önemli toplumsal

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

misyonunun savaş gibi olağanüstü koşullarda bile annelik öznesi üzerinden şekillendiğini söylemek yanlış olmaz.

“*Cumhuriyetimize borçluyum.*” başlıklı haberde Meral Akşener’in grup toplantısında tamamen kadınlardan oluşan bir topluluğa seslenmesi hem Akşener’in hem de tüm kadınların kadınlar gününe özel beyaz giyinmelerine yer verilmiştir. İçinde tüm renkleri barındıran beyaz; saflığın ve temizliğin rengidir. Aynı zamanda beyaz asalet, istikrar, huzur ve barışı da temsil eder. Kadınlar gününde dünyaya bu niteliklerin ancak kadınlar düzeninde getirilebileceğinin mesajı verilmek istenmektedir. Kadın bir siyasi parti liderinin yalnızca kadınlardan oluşan bir topluluğa seslenmesi kadınların erkek egemen bir alan olan siyasi arenada da görünür olmaları gerektiği anlamlarını da örtük bir biçimde içermektedir.

“*Bakan Özer: Kadınlarımızın eğitimle buluşmaları güçlendi.*” haberinde Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer’in , “Ülkemizin gençleri, çocukları eğitimle buluşurken bundan en fazla faydalanan kızlarımız ve kadınlarımız oldu. 2000’li yıllarda ortaöğretimde kız çocuklarımızın okullaşma oranı yüzde 36’lardayken bugün yüzde 88’e ulaştı. İlk defa 2014 yılında kadınların yükseköğretimdeki okullaşma oranı erkekleri geçti. Son 19 yılda ihmal edilmeyen en fazla değer verilen kesim kızlarımız, kadınlarımız oldu.” Sözlere yer verildi. Kadınların eğitime erişiminin her aşamada artırılmasına yönelik çeşitli çalışmaların yürütüldüğü savı halen daha kadınların hem okullaşma hem de eğitim-öğretim faaliyetlerinde çalışma noktasında fırsat eşitliği yaratılmayı gerektirecek bir noktada olduğunu ortaya koymaktadır. Haberde, öncelikle kadının yaşatılmasına özellikle vurgu yapılması ise bitmeyen kadın cinayetlerine dur denilmesi gerektiğini göstermektedir.

Hürriyet’in gündem haberleri arasında “*İçişleri Bakanı Soylu’dan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü mesajı*” da yer almaktadır. Bakan Soylu’nun, 8 Mart mesajında, “Şehit Anneleri başta olmak üzere, bu ülkeyi ve bu dünyayı fedakârlıklarıyla, emekleriyle, akılları ve şefkatleriyle güzelleştiren tüm kadınların 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü kutluyoruz” sözlerini içeren yazılı açıklamada Cumhurbaşkanlığı öncülüğünde yürütülen

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

çalışmaların altı çizilmiştir. Haberde, 2004 yılında 10. Maddede yapılan yeni düzenlemeyle kadına yönelik pozitif bir ayrımcılığa hukuki bir kimlik kazandırıldığına da altı çizilmiştir. Kadınların iş hayatındaki hakları ve haklarının güvence altına alınabilmesine yönelik devam eden çalışmalarla birlikte hem Devlet Memurları Kanunu'nda hem de İş Kanunu'nda yapılan değişikliklerle kadınların annelik, doğum ve süt izinleri gibi pek çok hakkının yasal bir statüye kavuştuğuna yer verilmiştir.

Çoğu zaman yaşamın bir evresinde kendini annelik ve kariyer arasında seçim yapmak zorunda hisseden kadınların çalışma hayatından kopmamaları ve yaşamın bu doğal sürecinde de kendi kendilerini finanse edebilmeleri, çocuklarını gerekirse tek başına da büyütebilecek maddi ve manevi özgüvene sahip olabilmeleri çok önemlidir. Bu doğrultuda atılacak gerekli adımların hem politik hem de yasal bir zemine kavuşturulabilmesinin gerekliliği bugün hala daha güncel bir meseledir. Anneliğe ilişkin kazanılmış pek çok hakla birlikte pratikte bu hakların kullanılmak istenmesi ve kullanılması kadın açısından ne yazık ki pürüzsüz bir zeminin ifadesi değildir. Kadınlar çoğu zaman yasal hakları olmalarına rağmen anneliği kariyerleri önünde büyük bir engel olarak biçimlendiren bir sistemle karşı karşıyadır. Oysa bir çocuğun dünyaya gelmesinden aynı biçimde sorumlu olunması gereken babalık mevkiinde bu türden problemler ya yaşanmamakta ya da yeterince dillendirilmemektedir. Çocuğu olduğu için iş yaşamını yeniden düzenlemek durumunda kalan birçok başarılı kadın olmasına rağmen hiçbir erkek yalnızca baba olmasından ötürü iş yaşamında radikal değişimler yaşamak durumunda kalmamaktadır. Dolayısıyla kadınların bu noktadaki haklarının politik düzeyde iyileştirme çabası toplumsal algıda kadının kemikleşen rol modellerinden dolayı esasında pek de değişmemektedir.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

Tablo 3: 8 Mart 2022 Tarihinde Hürriyet Gazetesi İnternet Sitesinde Yayınlanan Metinlerin Kodları ve Kullanım Sayıları

Kodlar	Kullanım Sayısı
Anne	12
Ev	16
Kadın Çalışan	7
Eş	3
Taciz	3
Eski eş	-
Öldürülmek	7
Kadın Hakları	9
Mağdur	3
Evlilik	-
Eğitim	65
Eşit/Eşitsiz	23
Şiddet	32

8 Mart 2022 tarihinde Hürriyet gazetesinin internet sitesinde yayınlanan kadınlar ve Dünya Emekçi Kadınlar Günü ile ilgili haber içerikleri incelendiğinde “anne”, “ev”, “çalışan kadın”, “eş”, “taciz”, “eski eş”, “öldürülmek”, “kadın hakları”, “mağdur”, “evlilik” “eğitim”, “eşitsizlik” ve “şiddet” kodlarının ortaya çıktığı görülmektedir. Hürriyet gazetesinin kadınlar ve dünya emekçi kadınlar günü ile ilgili yayınlanan haber içeriklerinde en fazla kullanılan kod ise “eğitim” olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle kız çocuklarının eğitim hakkı ve eğitim eşitliği gibi konuların üzerinde durulduğu da göze çarpmaktadır. “şiddet” kodu ise haber içerikleri ve köşe yazılarında 32 defa tekrarlanmaktadır.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

Özellikle hürriyet gazetesinin internet sitesinde yer alan köşe yazılarında şiddet, eğitim ve kadın hakları konular üzerinde yoğunlaştığı göze çarpmaktadır.

3.3. 8 Mart 2022 Tarihinde Yayınlanan Kadınlar ile İlgili Haberler

8 Mart 2022 tarihinde Hürriyet Gazetesi'nin web sitesinde Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nden bağımsız olarak Kadınlar ile ilgili 7 haber yayınlanmıştır. Bu haberlerin 2 tanesi “Kadın...” ve “Kadına Dair...” başlıklı köşe yazıları olurken; 1 tanesi Kadın Futbol'u, 2 tanesi Kadın'nın ev işlerindeki yükümlülüğü, 1 tanesi Kadınların eğitim ve istihdamda uğradığı eşitsizlikler ile ilgilidir.

Hürriyet Gazetesi'nin web sitesinde 8 Mart 2022 tarihinde yayınlanan “Pandemide Kadın Olmak” başlıklı haber ise Covid 19 Pandemisi'nin kadın çalışanlar açısından etkileri ele alınmıştır. Doç. Dr. Emel Memiş tarafından yürütülen bir araştırmanın sonuçlarına yer verilen haberde, Hürriyet Gazetesi muhabirleri tarafından da 8 Mart Dünya Kadınlar Günü vesile ile çeşitli meslek gruplarındaki kadın çalışanlar ile pandemi dönemindeki iş yüklerinin artmasına yönelik röportaj gerçekleştirilmiştir.

Pandemide kadın olmak: “Toplantı aralarında ağlayan bebeğime bakmak zorunda kalıyordum” haberinde pandemi koşullarında değişen yaşam koşullarının yarattığı zorlukların herkesi ama bilhassa kadınları çok fazla etkilediğine değinilmektedir. Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Covid-19 süresince dünya genelinde kadınların ev ve bakım işlerinden sorumluluğunu erkeklerin üç katı olarak vermektedir. Bu oran pandemi koşullarındaki iş dağılımında da toplumsal cinsiyet rollerinin ne kadar etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Çünkü kadının toplumsal cinsiyete göre yerine getirmesi gereken en birincil görevleri arasında çocuk bakımı ve ev işleri yer almaktadır. Kadının ev dışında tam zamanlı çalıştığı bir işinin olması toplum nezdinde bu işlerdeki sorumluluğunu değiştirmemektedir.

Haberde, Doç. Dr. Emel Memiş'in Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) ve Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) iş birliğiyle yürüttüğü “Covid-19 Salgınının Kadın Çalışanlar Açısından Etkileri” araştırmasının sonuçlarına da yer verilmiştir. Bu

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

araştırmaya göre pandemi koşullarında uzaktan çalışmayla birlikte artan ev işi yükü ve sorumluluklar kadınların üzerinde stres, baskı ve tükenmişlik türünden hastalıkların gelişmesine sebep olmaktadır. Fiziksel olarak işe gitme mecburiyetinin görece bir kolaylık sağladığı düşüncesi esasında kadınlara tam zamanlı iş sorumluluklarıyla birlikte çocuk ve ev işleriyle de ilgilenme mecburiyetine dönüşmüştür. Kadınlar saatlerce hem iş hem de pek çok ev işiyle aynı anda boğuşmak durumunda kalmışlardır.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla haberde ayrıca farklı meslek gruplarından kadınlara “Bir kadın olarak pandemi döneminde omuzlarınıza ekstra bir yük bindi mi?” sorusu yöneltilmiştir. Kadınlardan her biri farklı ifadelerle olsa da pandeminin maddi-manevi açıdan pek çok olumsuzluk yaşamalarına neden olduğunu ama kadın olarak mücadele etmekten hiç vazgeçemediklerini dile getirmişlerdir. Dışarda çalışanların hastalığı evdekilere bulaştırma korkusu, para kazanmak için düzenli ev işlerine giden kadınların birdenbire işsiz kalması, el emeği işlerle tezgâh açanların tezgâhlarını kapatmak zorunda kalması gibi birçok zorunluluk kadınların zaten zor olan hayatlarını daha da zor kılmıştır. Sürekli her şeye yetişme ve hiçbir şeye yetememe duygusuyla boğuşmak zorunda kalan kadınların yaşamı pandemi koşullarında çok daha yorucu ve boğucu bir hal almıştır.

3.4. Dünya Emekçi Kadınlar Günü ile İlgili Yayınlanan Haberler

Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri ile ilgili farkındalık yaratmak amacıyla yapılan bir başka haber ise “*İstisnasız herkes okumalı! Tüm kadınların çığlığını dile getirdiler...*” başlıklı haber olarak göze çarpmaktadır. Haber içeriğinde sanat dünyasının önemli isimlerinin 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nü için yazdıkları mektuplar yer almaktadır.

2021 yılı 8 Mart’ında aralarında Fatma Girik, Türkan Şoray, Filiz Akın, Selda Alkor gibi ünlü isimlerin kadınlar gününe özel mesajları dikkat çekmiştir. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’ne dair hislerini özel mektuplarla anlatan her ismin ortak paydası kadına şiddetin son bulduğu bir dünyada yaşayabilmektir.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

Kalbine, gönlüne dünyaları sığdıran kadın, bu dünyaya sığmıyor ya ona yanarım. Her gün, her dakika aynı şeyleri diliyorum Kadınlar için ve onlara eziyet eden zalimler için. Bitmedi, bitmiyor. Her günü kutlu olsun kadınların. Her günü bayram ve sevgi dolu olsun. Kadın, anne, eş, kardeş, teyze, dost, arkadaş, kimi zaman baba ama hep can yoldaşı. Kadınlar sevilmeye layık. Pis ellerin, pis düşüncelerin altında kalmaya değil.

Fatma Girik yukarıdaki sözleriyle kadının birden çok öznenin temsili olarak sonsuza kadar sevilmeye değer olduğunu anlatmaktadır.

Dikkat çeken mesajlardan biri de sinema oyuncusu Rozet Hubeş'in "Hepimiz bir bütünün parçasıyız." mesajıdır:

Kadın, erkek, çocuk, insan... Dağ, taş, dere, ırmak... Bitki, hayvan, deniz, doğa... Ay, dünya, güneş, galaksi, evren. Hepimizin bir bütünün parçası olduğu bilincinde olursak şiddet, zulüm, kavga, savaş, eşitsizlik, açlık ve karanlığı ışıkla doldurabiliriz. Dünya Kadınlar Günü kutlu olsun.

Herkes var oluşunu bir bilinçlilik seviyesinde sürdürebilirse ancak olumsuz olanlarla başa çıkılabilir. Kısaca, bu dünya bir bütünün parçası olduğumuzun idrakiyle değişecek ve dönüşecektir. Etrafımızı kuşatan olumsuzlukların üstesinden gelebilmek için tekrar tekrar aynı dünyaya aynı haklarla doğduğumuzu hatırlamak ve hatırlatmak gerekmektedir. Kocaman bir dünyanın küçük parçalarıyız her birimiz. Hep beraber ya daha yaşanılabilir bir dünya inşa edip birlikte yaşayabilir ya da her gün başka bir kötülüğe uyanabiliriz. Haberde ayrıca kadınların yaşadığı sorunlar ve hak ihlalleri konusunda farkındalık oluşturma çabası görülmektedir. Toplumun gözünde belli bir yere sahip olan kişilerin kadınlar gününe ilişkin sözleriyle topluma doğru mesajlar verilmek istenmektedir.

3.5. Dünya Emekçi Kadınlar Günü ile İlgili Köşe Yazıları

Hürriyet Gazetesi köşe yazarlarından olan Özlem Arslan Kart tarafından kaleme alınan "7 Mart'ın Etkisinde 8 Mart" başlıklı köşe yazısında ise 7 Mart 2022 tarihinde

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

sosyal medyada yer alan bir kadının şiddete maruz kaldığı görüntüler üzerinden yola çıkarak kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri ile ilgili farkındalık yaratmaya çalışmaktadır.

“7 Mart’ın Etkisindeki 8 Mart” yazısında Kart, 8 Mart’a ilişkin yazısını yazarken 7 Mart’ta bir adamın çocuğunun gözleri önünde karısını dakikalarca dövdüğü videoyu görmesinin etkisinde yazmaya çalıştığını aktarmaktadır. Şiddet görüntüleri kadının kardeşi tarafından kaydedilerek Twitter üzerinden paylaşılıyor ve bir anda ülkenin en can alıcı meselelerinden biri olan kadına şiddet bir kez daha bu video özelinde günlerce tartışılıyor. Kart, yazısında 8 Mart’a kadar olan son 67 gün içinde resmiyet kazanmış 65 kadının öldürülmesinden bahsetmektedir. Yazar bu ülkede kadınlar günü için yazı yazarken bile öldürülebilecek olan veya şiddete maruz kalan kadınlar olabileceği endişesini içinde taşıdığını ve bu yüzden iyi şeyler dilemek yerine yeter diyebilecek önlemlerin ivedilikle hayata geçirilmesi gerekliliğinin altını çizmektedir. Yazar, yaşanan olayın etkisinde kaleme aldığı kadınlar günü yazısında “*Kelebek de kimmiş, siz bir de kadınları görün!*” başlığıyla bu ülkede kadınların ömrünün kelebeklerden bile kısa olduğunun altını çizmektedir. Kadınların hak ve emekleri noktasında toplumsal bir bilinç oluşturabilmek için mücadele etmek durumunda oldukları uzun bir yoldan bahsetmektedir. Geleceğin ancak kadın tasarımıyla bir dünyayla daha iyi bir düzene kavuşabileceği göndermelerıyla kadının en önemli sorumluluklarından birinin sevgi dolu çocuklar yetiştirmek olduğuna dikkat çekilmektedir.

Gazetenin web sitesinde 8 Mart 2022 tarihinde yayınlanan ve kadına yönelik şiddete dikkat çeken diğer köşe yazıları ise Bükre İkizer’in “Kadın...” ve Doç.Dr. İlker Kahramanoğlu’nun “*Kadına Dair...*” başlıklı yazılarıdır.

“Kadın...” başlıklı yazısında İkizer, dünyaya iki farklı formda gelen kadın ve erkeğin yaşamak için birbirlerine aynı derecede ihtiyaç duymalarıyla başlayarak temelde kadın ve erkeğin en baştan eşit bir düzlemde var olduklarını kanıtlamaya çalışmıştır. Kadının kutsal bir varlık olmasının yalnızca anne olma vasfından ileri gelmeyeceği her

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

ne kadar doğurma şansına sahip olan kadınlar olsa da erkek olmadan kadının bunu başaramayacağına dikkat çekerek “kadın” ve “erkek” arasında ayırım yapmadan “insan” olma vasfı üzerinden hareket edilmesi gerektiğini öngörmektedir. Ayrıca günümüzde kadına dair şiddetin küresel bir problem olduğuna, kadına şiddet gösteren erkeği de bir kadının doğurduğuna dikkat çekerek asıl meselenin yalnızca bir çocuk dünyaya getirmek olmadığını belirtmektedir.

Şiddetin her türlüünü dışarda bırakan bir çocukluk dönemi sağlıklı bir yetişkinlik için olmazsa olmaz bir ön koşuldur. Yalnızca kadına değil doğaya, hayvana ve tüm diğer canlılara karşı en temel haklar prensibi üzerinden bir empati geliştirebilmek hem daha yaşanılabilir bir dünya hem de daha sağlıklı kuşaklar anlamına gelmektedir. Bu nedenle çocukların bilhassa erkek çocuklarının kadını ötekileştirmeyen bir bakış açısıyla ve kadına karşı olabildiğince saygılı ve merhametli yetiştirilebilmesi son derece önemli bir toplumsal sorumluluktur.

Mesleği gereği kadınlarla yakın temas içinde olan Doç. Dr. İlker Kahramanoğlu “*Kadına Dair*” yazısında kadınların yaşadığı türlü zorluklara değinmektedir. Tüm olumsuzluklara rağmen kadınların güçlerinin farkında ve her zaman birbirleriyle dayanışma içinde olmaları gerektiğini belirtmektedir. Kadınların güçsüzlük olarak değerlendirilen yanlarının ise esasında bir güçsüzlük değil bir naiflik hali olduğuna dikkat çekmektedir.

3.6. Diğer Haberler

8 Mart 2022 tarihinde yayınlanan kadınlar ile ilgili haber içerikleri ve köşe yazıları dışında yer alan 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar günü ile ilgili kutlama ve etkinlik haberleri “diğer haberler” kategorisinde ele alınarak incelenmektedir.

Hürriyet’in spor arena köşesinde “*Vodafone Kupası rekorla sahibini buldu!*” haberinde yine erkek egemen bir alan olan futbola ilişkin 8 Mart Dünya Kadınlar Günü özelinde düzenlenen bir etkinlik haberi yer almaktadır. Haber Beşiktaş ve Atletico Madrid’in kadın futbol takımları arasında yapılan Vodafone Park’ta oynanan ilk kadın Futbol maçı olma özelliği taşımaktadır. Haber mücadeleyi izleyen Gençlik ve Spor

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun "Kadınlar baş tacımız. Hepsinin Kadınlar Günü'nü tebrik ediyorum. Kadınlarımızın spora katkısı çok önemli. Onları spora davet ediyorum." Sözleri yer almaktadır.

Futbol gibi tümüyle erkek egemen bir söyleme sahip olan disiplinlerde kadın öznenin varlık göstermesi birçok anlama sahiptir. Bu durum kadınların doğrudan toplumsal cinsiyette eşitlik talebinin bir mücadelesi olarak yorumlanabileceği gibi kadının erkek işi bir organizasyon şemasında bulunabilmesinin "kadınlar da futbol oynayabilir" türünden eril bir düşünceye karşıt oluşturma çabasına da ortaya koyabilir.

8 Mart Kadınlar Günü ve futbolu içeren bir başka haber de "ultraAslan'dan 8 Mart Kadınlar Günü'nde anlamlı hareket" haberidir. Haberde Ankara Etimesgut Şair Zihni Ortaokulu'nda bir müzik sınıfı oluşturma projesinin detayları yer almaktadır. 2017'de bir terör saldırısı sonucunda yaşamını yitiren Müzik Öğretmeni Aybüke Yalçın'ın isminin verildiği müzik sınıfında şehit öğretmenin çocuklara müziği sevdirmeye hayalinin gerçekleştirilmesinin amaçlandığı belirtilmektedir.

Hürriyet'in 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne özel haberleri arasında yer alan "8 Mart Dünya Kadınlar Günü ne zaman kutlanmaya başlandı? İşte tarihçesi" haberinde 8 Mart'ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanmasının nedeni ve evrenselliği yer almaktadır. Dünya Emekçi kadınlar Günü'nün hatırlanma ve kutlanma gerekçesi kadının insan hakları temelinde bir hak arayışı mücadelesi vermesinden ileri gelmektedir. Bugün kadınlar gününü küresel dünya düzeninin belirlediği bir alanla sınırlandırmak, bugünün gerçek mahiyetine ve kadınların hak arayış mücadelesine zarar vermektedir. Kadınlar gününü giderek toplumsal cinsiyet normları üzerinden anlamlandıran reklamlar, diziler, sosyal medya mesajları bağlamında bir alana hapsedilmekte ve doğrudan tüketimle ilişkilendirilmektedir.

Hürriyet internet sitesinde yer alan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ilişkin diğer iki haberden biri; "İstanbul Modern, Kapılarını Tüm Kadınlar İçin Açıyor." etkinlik haberidir. Bu haberde kadınlar gününe özel tüm kadınlara müze girişi, atölye çalışması, rehberli tur ve film gösterimi ücretsiz olacağı ve İstanbul Modern Mağaza'da alışveriş

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

yapan tüm kadınlara poster hediye edileceği bilgileri yer almaktadır. Ayrıca kadınlara yönelik düzenlenen atölye çalışmalarıyla kadınların duygu ve düşüncelerini ifade etme biçimlerini sanatla güçlendirme amacından da bahsedilmektedir. İkinci haberde ise “10 kadından 2’si okula adım bile atmadı... Akademisyenlerin yüzde 60’ı erkek... İşte sayılarla eğitimdeki durum...” başlığıyla 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde kadınların eğitimdeki durumu ele alınmıştır. TÜİK’in verilerinin yer aldığı haberde, kadınların hala Türkiye’de erkeklere göre daha az eğitim alabildikleri, üniversite mezunu olanların dahi erkeklere oranla daha zor iş bulabildiğinin altı çizilmiştir. Ayrıca kadın ve erkek arasındaki istihdam farkının çok büyük olduğu ve okullaşma oranlarındaki farkın güncel bilgilerine yer verilmiştir.

Haberdeki detaylar ve veriler Türkiye’de kadının toplumsal cinsiyet rolünün beklentileri düşüldüğünde şaşırtıcı değildir. Kadının öncelikle anne ve eş olma durumu ve bu doğrultudaki sorumlulukları üzerinden genel bir toplumsal kanı oluşmuştur. Ayrıca bazı dinsel ve kültürel pratikler de hala daha kız çocuklarını belli bir noktaya kadar eğitim alabilme sınırına hapsedmektedir. Aile içinde daha çok maddi sorumluluklarla yükümlü kılınan erkek özne eve para getiren aile reisi dolayısıyla sözü daha çok geçen eril bir düzenin hâkimi konumundadır.

Tablo 4. 8 Mart 2022 Tarihinde BBC Türkçe Web Sitesinde Yayınlanan Kadınlar Günü ve Kadınlar ile İlgili Haber Başlıkları

8 Mart 2022 tarihinde kadınlar ile ilgili yayınlanan haber başlıkları	Kadınlar günü ile ilgili yayınlanan haber başlıkları	Haber linki
Belçika’da kadın tacizini önlemek için sivil polisler sokağa çıkıyor		https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-56316740
UNICEF: Covid nedeniyle gelecek 10 yılda 10 milyon kız çocuğu daha erken yaşta evlendirilebilir		https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-56316739
Ay’daki kraterlere adını veren az sayıda kadın		https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-56299496

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

kim?		
	8 Mart Dünya Kadınlar Günü: Elektronik kelepçe kadına karşı şiddetle mücadelede etkin şekilde kullanılıyor mu?	https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-56302223
	Disleksili çocuklar için oyun, şeker hastaları için çip: KızCode ile genç kadınlar kod yazmayı öğreniyor	https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60654622
Bir Afgan kadın göçmen anlatıyor: Yollarda ve Türkiye’de neler yaşadım?		https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60669703
	8 Mart yürüyüşü: Polisin engellemesine rağmen kadınlar Cihangir’de bir araya geldi	https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-60669033

Tablo 4’de BBC Türkçe’nin resmî web sitesinde yer alan ve 8 Mart 2022 tarihinde yayınlanan Dünya Emekçi Kadınlar Günü ve Kadınlar ile ilgili haber başlıkları yer almaktadır. Belirtilen tarihte BBC Türkçe’nin web sitesinde toplam 19 haber yayınlanmıştır. Bu haberlerin 4’ü Kadınlar ile ilgili, 3’ü ise 8 Mart Dünya Emekçi kadınlar günü ile ilgilidir. Yayınlanan haberler incelendiğinde ise haber içeriklerinin Uluslararası Göç, Erken Yaşta Evlilikler, Bilim ve Teknoloji konularında olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 5: 8 Mart 2022 Tarihinde BBC Türkçe’de Yayınlanan Metinlerin Kodları ve Kullanım Sayıları

Kodlar	Kullanım Sayısı
Anne	7
Ev	1
Çalışan Kadın	1
Eş	2

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

Taciz	1
Eski eş	2
Öldürülmek	1
Kadın Hakları	4
Mağdur	2
Evlilik	1
Eğitim	12
Eşitsizlik	1
Şiddet	30

8 Mart 2022 tarihinde BBC Türkçe'nin internet sitesinde yayınlanan kadınlar ve Dünya Emekçi Kadınlar Günü ile ilgili haber içerikleri incelendiğinde ortaya çıkan kodların “anne”, “ev”, “çalışan kadın”, “eş”, “taciz”, “eski eş”, “öldürülmek”, “kadın hakları”, “mağdur”, “evlilik” “eğitim”, “eşitsizlik” ve “şiddet” olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durum kadınlar ile ilgili haber içeriklerinde aslında kadınların belirtilen kodlar çerçevesinde nitelendirildiğini göstermektedir.

BBC Türkçe'nin internet sitesinde kadınlar günü özelinde incelenen kadınlar ile ilgili haber içeriklerinde en fazla “şiddet” kelimesinin kullanıldığı göz çarpmaktadır. “eğitim” kelimesinin 12 defa kullanıldığı görünmektedir.

3.7. 8 Mart 2022 Tarihine Yayınlanan Kadınlar ile İlgili Haberler

BBC Türkçe'nin web sitesinde 8 Mart 2022 tarihinde Kadınlar ile ilgili 4 haber yayınlanmıştır. Yayınlanan haberlerin ilki; Belçika'nın başkenti Brüksel'de kadınlara yönelik tacizin ve cinsiyetçiliğin engellenmesi amacıyla sivil kıyafetli polis ekiplerinin devriye görevine başlayacak olması ile ilgili iken; diğeri ise Covid nedeniyle kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesinin artacağına yönelik UNICEF'in yaptığı açıklamayla ilişkilidir.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

Birinci haberde Belçika’da cinsiyetçilikle mücadele etmek ve sokakta kadınlara yönelik tacizi önlemek amacıyla başlatılan yeni bir uygulamadan söz edilmektedir. Brüksel Savcılığı ile polisin ortaklaşa yürüteceği projede sivil kıyafetli polislerin devriye görevine başlayacağı bilgisi yer almaktadır. Haberde ayrıca Belçika’da 2014 yılında yürürlüğe giren Cinsiyetçilik Yasası’nın detaylarına da değinilmiştir. Yasaya göre cezai bir yaptırım gerektiren taciz suçu karşısında en az bir ay hapis ve bin Euro’ya kadar para cezası uygulanmaktadır. Belçika’da yürütülen bu projeye tacizin suç olarak kabul edilmesinin ötesinde insanları bu suçu işlemekten alıkoymaya yönelik caydırıcı bir pratik hayata geçirilmiştir. Bu türden uygulamaların bu sorunlarla her gün karşılaşılan ülkelerde de uygulanması tacize karşı evrensel bir bilinç geliştirmeye de katkı sunacaktır. Böylece kadınlar zihinlerinde sokağa çıkılabilecek herhangi bir saat sınırlaması olmaksızın korkusuzca sokaklarda gezebilecek, tek başlarına seyahat edebileceklerdir.

Kadına taciz ve şiddet, boyutları değişse de ne yazık ki küresel bir sorundur. Bu noktada hem doğru bir toplumsal bilincin geliştirilebilmesi hem de bu türden olayların hiç yaşanmaması için caydırıcı cezaların işlevsel kılınması gerekmektedir. Bu konuda çalışan pek çok uluslararası sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra ulusal hareketler ve organizasyonlar da düzenlenmektedir. Fakat etkili sonuçlar almak için en önemli adım küçük yaştan itibaren çocukları kalıplaşmış toplumsal cinsiyet rollerine göre yetiştirmemektir. “Sen kız çocuğusun, ev işlerine yardım etmen gerekir.”, “sen erkek çocuğusun evi sen geçindireceksin.” gibi söylemler bireylerin kendini gerçekleştirme ve istedikleri biçimde bir özne olmalarının önünde büyük engeller oluşturmaktadır.

BBC Dünya Servisi’nden Eva Ontiveros tarafından yapılan ikinci haberde ise Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) yayınladığı yeni bir raporun detayları yer almaktadır. Tüm dünyayı kasıp kavuran Covid-19 sürecinin kız çocukları üzerindeki olumsuz etkilerini sayısal verilerle açıklayan rapora göre; pandemiden dolayı önümüzdeki on yıl içinde on milyon kız çocuğunun daha erken yaşta evlendirilme riskiyle karşı karşıya kalması söz konusudur. Raporda bu durumun oluşmasında küresel çapta eğitimin aksaması, ekonomik sıkıntılar ve sokağa çıkma yasaklarının etkili olduğu

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe ilişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

belirtilmektedir. 2030 yılına kadar on milyon kız çocuğunun daha yasal olarak yetişkin olmadan önce evlendirilme olasılıklarının arttığına değinilen raporda kız çocuklarının yaşamının çok daha zorlaşacağına altı çizilmektedir.

8 Mart 2022 tarihinde yayınlanan bir başka haber ise Ay'daki kraterlere verilen 1577 isimden yalnızca 26'sının kadınlara ait olmasıdır. Kraterlerin çoğuna bilim insanlarının ya da filozofların ismi verilirken bir kısmına ise tanrı ve tanrıçaların ya da mitolojik yaratıkların isminin verilmesi dikkat çekmektedir. Uluslararası Astronomi Derneği (IAU) tarafından onaylanan isimler arasında kadın isimlerinin bu denli az olması birden çok gerekçeyle açıklanmaya çalışılmaktadır. Kadınların o dönemlerde de bilimsel faaliyetlerde bulunabilme etkinliğinin erkeklere oranla çok daha düşük olması, eğitimden yoksun olmaları ve yine toplumsal cinsiyet rol dağılımına göre kadın olmanın öncelikli başka sorumlulukları gerektirmesi gibi etkiler sırlanabilir. Bugün her ne kadar kadınların her alanda erkeklerle aynı işi yapabilme potansiyelleri çeşitli uygulamalarla iyileştirilmeye çalışılsa da en önemli iş ve sorumlulukları içeren meslek kodlarının cinsiyeti yine de erkektir. Bu nedenle kadınların bilimsel çalışmalara katılmaları, felsefi disiplinle uğraşmaları doğrudan engellenmese de toplumsal algıda bazı mesleklerin kadın bazılarının erkek işi ki erkek işi olanların da daha fazla güç ve zekâ gerektirdiği düşünülebilmektedir.

Kadınlar ile ilgili yayınlanan son haber ise Afgan bir kadın göçmenin Türkiye yolculuğunda yaşadıklarını BBC Türkçe'de görev yapan muhabirlere anlatmasıdır. Daha iyi bir hayat kurmak için Afganistan'dan ayrılan ve kaçak yollarla Türkiye'ye gelen göçmen bir kadının yaşadıklarının yer aldığı haber, aslında dünyada aynı koşullarda yaşamak zorunda kalan binlerce kadının durumunu somutlaştırmaktadır. Bir kadının ülkesinde, ülkesinden kaçmak zorunda olduğu göç süresince ve göç ettiği Türkiye'de yalnızca kadın olmasından ötürü yaşadığı zorlukları ve hak ihlallerini içeren röportaj temelde dünyanın kadın hakları konusunda hala daha çok kötü bir durumda olduğunu kanıtlamaktadır. Bir insanın kendi seçimine dayanmayan kadın olarak doğmuş olmasından ötürü ödemek zorunda olduğu bedellerin bu yüz yılda hala daha bu kadar ağır olması tüm dünyanın insan hakları konusunda ne kadar geri kalmış olduğunun en

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

önemli göstergelerinden biri olarak yorumlanabilir. Herhangi bir coğrafyada kadınların bu hak ihlallerini yaşamaması adına herkesin bir bilinç ve sorumluluk geliştirebilmesi, uluslararası sözleşmelerle bu ülkelerin kadınlar üzerindeki haksız ve hadsiz uygulamalarına son verecek düzenlemelerin ivedilikle hayata geçirilmesi gelecekteki kız çocuklarının benzer kaderleri yaşamamaları adına son derece önemli bir sorumluluktur.

Haberde ayrıca Galatasaray Üniversitesi Sosyoloji Bölümü ve Göç Araştırmaları Derneği'nden Doç. Dr. Didem Danış ve bir Göç araştırmacısı olan Farangis Habibullah'ın konu hakkındaki görüşlerine de yer verilmiştir. İki isim de göç yolculuğunun kadınlar için tehlikeli olduğunun altını çizmiştir. Kadınların bu süreçte yaşadıkları şiddet, taciz ve tecavüz olaylarına dikkat çekerek bu yolculuk sonunda vardıkları ülkelerde de yaşadıkları büyük sorunlar ve kimliksiz olmaları dolayısıyla "birek hayalet" gibi yaşadıklarına dikkat çekilmiştir.

3.8. Dünya Emekçi Kadınlar Günü ile ilgili Yayınlanan Haberler

BBC Türkçe'nin web sitesinde 8 Mart 2022 tarihinde Dünya Emekçi Kadınlar günü ile ilgili haberlerin içerikleri incelendiğinde yayınlanan haberlerden biri İstanbul'da gerçekleşen "8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü" haberi olurken, diğeri ise Kadına Yönelik Şiddetin önüne geçilmesi adına elektronik kelepçe uygulamasının etkinliği ile ilgilidir.

Mahmut Hamsici'nin "8 Mart yürüyüşü: Polisin engellemesine rağmen kadınlar Cihangir'de bir araya geldi." haberinde 2003 yılından bu yana her yıl 8 Mart'ta İstiklal Caddesi'nde düzenlenen gece yürüyüşü ve zaman zaman çeşitli gerekçelerle bu yürüyüşün engellenmesi yer almaktadır. Feminist grupların engellenmesine tepki gösterdiği bu yürüyüş kadınların yanı sıra toplumda farklı gerekçelerle ötekileştirilen diğerk grupları da bir araya getirmektedir.

BBC Türkçe'nin internet sitesinde Kadınlar Günü ile ilgili yayınlanan bir başka haber ise 2015 yılında ortaya çıkan ve kız çocuklarının teknolojik alandaki rollerini arttırmayı amaçlayan KızCode isimli bir sosyal girişim haberidir. Kadın girişimci Müjde Esin'in kendi yaşamındaki zorluklardan esinlenerek 2015 yılında "Ben yaptırısam

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

sen de yapabilirsin" fikriyle geliştirdiği KızCode adlı sosyal girişim projesiyle kadınların ve kız çocuklarının teknik becerilerini geliştirmeyi, gelişen dijital dünyada söz sahibi olabilmelerini amaçlamaktadır. Bu proje özellikle göçmen aileler ve dezavantajlı topluluklardan gelen kız çocukları için teknolojik dünyada fırsat eşitliği yaratmada aracı bir rol üstlenmektedir. Esin'in "Dijital dünyada cinsiyet ayrımı çok fazla. Kadınların çocukluktan itibaren, dijital teknolojileri kullanmaları için gereken eğitime erişememeleri; bu teknolojilerin tasarım ve üretimine katılımının istenmemesi; dijital teknoloji alanında karar alma ve üretim süreçlerine aktif katılımlarının engellenmesi gibi sorunlar, dijital alandaki cinsiyet ayrımlarına örnek olarak verilebilir." sözleri kız çocuklarının aleyhinde gelişen bir toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin dijital alanda da görünür olduğunu ortaya koymaktadır.

4.Tartışma

Hürriyet Gazetesi'nin internet sitesinde 8 Mart 2022 tarihinde toplam 20 haber yayınlanmıştır. Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanan 20 haberin 18'i kadınlar ile ilgili içeriklerdir. Hürriyet Gazetesi'nde yer alan kadınlar ile ilgili 18 haber incelendiğinde bu haberlerin konuları göç, kadınların seçme ve seçilme hakkı, eğitim hakkı, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlama mesajları ve etkinlikleri, Pandemi döneminde kadın olmak, kadının toplumdaki rolleri ve kadına yönelik şiddet konularını içerdiği göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 8 Mart 2022 tarihinde Hürriyet gazetesinde kadınlar ve Dünya Emekçi Kadınlar Günü ile ilgili haber içeriklerinin 1 tanesi Rusya- Ukrayna Savaşı nedeniyle Ukrayna'dan göç eden kadınlar ile ilgiliyken, 1 tanesi ise kadınların seçme ve seçilme hakkına ilişkin Mart dir.

Diğer taraftan, Hürriyet gazetesinde yayınlanan kadınlar ve dünya emekçi kadınlar gününe yönelik diğer haberler incelendiğinde eğitim ile alakalı 2 haber içeriği, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlamalarına ilişki 3 ve Kadın Futbol Takımlarının müsabakası ile ilgili de 1 haber içeriği yer aldığı görülmektedir.

8 Mart 2022 tarihinde hürriyet gazetesinde toplam 8 köşe yazısı yayınlanmıştır. Bu köşe yazılarının 2 tanesi Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün neden kullandığı ve tarihi

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

ile ilgili olurken diğer 6 köşe yazısının tamamı kadınların toplumdaki rolleri ve kadına şiddet konularının odak noktası olduğu göze çarpmaktadır.

Uluslararası bir yayın kuruluşu olan BBC Türkçe'nin 8 Mart 2022 tarihinde internet sitesi incelendiğinde ise Kadınlar ve Dünya Emekçi Kadınlar Günü ile ilgili toplam 7 haber yayınlandığı görülmektedir. Haber içerikleri incelendiğinde taciz, erken yaşta evlilik, şiddet ve Göç ile ilgili 1'er haber yayınlandığı, 1 haber içeriğinin de 8 Mart 2022 tarihinde İstanbul'da yapılan yürüş ile ilgili olduğu görünmektedir. Kadınların bilim ve teknoloji dünyasındaki yerine yönelik ise 2 haber içeriği yapıldığı görünmektedir.

Araştırma bulguları incelendiğinde, her iki yayın kuruluşunun da kadınların yaşadıkları ortak sorunlar ve kadınlara dayatılan toplumsal rollere odaklanıldığı göze çarpmaktadır. Diğer taraftan her iki yayın kuruluşun kadınlar ve Dünya Emekçi Kadınlar Günü'ne yönelik yayın içeriklerinin sayısal açıdan derin farklılıklar olduğu göze çarpmaktadır. Hürriyet gazetesinde toplam 18 haber içeriği yer alırken BBC Türkçe'de ise toplam 7 haber içeriğine yer verilmiştir. Bu durum ulusal çapta yayın yapan bir haber kuruluşu olan Hürriyet'in kadınların yaşadıkları güvenlik, eğitim, göç ve şiddet konularındaki toplumsal eksikliklere daha fazla odaklandığını göstermektedir.

SONUÇ

Birçok toplumda hala daha sorunlu bir konu olan kadının konumlandırılmasında belli ideolojilerle sürekli kılınan medya temsilleri ve haberlerin de büyük bir etkisi vardır. Kadının erkeğin arkasında ikincil bir özne durumunda olması hem temel bir insan hakları sorunu hem de ideolojik bir meseledir. Büyük uğraşlar sonucunda elde edilmeye çalışılan birçok hak ve hala daha yalnızca kadın olunmasından dolayı yaşanan büyük haksızlık mevcuttur. Medya sürekli üretilen benzer içeriklerle, kadını ötekileştiren haber diliyle bu algının oluşmasından birinci derecede sorumludur. Çünkü medya elinde bulundurduğu güçle toplumsal cinsiyet rollerinin üstesinden gelebilecek koşulları yaratarak kadını yalnızca kendinde var olan özellikleriyle bir özne olarak konumlandırabilir.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

8 Mart 2022 tarihinde Hürriyet ve BBC Türkçe haber kuruluşlarının internet sitesinde yayımlanan haber içerikleri incelendiğinde, her iki haber kuruluşunda da Dünya Emekçi Kadınlar günü nedeniyle kadınların yaşadıkları toplumsal ve ekonomik sorunlar, eşitsizlik ve şiddet haberlerinin ön planda olduğu görülmektedir. Her iki haber kuruluşunda da yayımlanan haberlerin bir kısmının doğrudan kadınlar günü ile ilgili, bir kısmının ise kadınların yaşadıkları toplumsal, ekonomik ve güvenlik sorunları ile ilgili güncel haberler olduğu göze çarpmaktadır.

Hürriyet ve BBC Türkçe 'deki haber içerikleri karşılaştırıldığında her iki haber kuruluşunun da kadınlara yönelik şiddet, eğitim ve istihdam konularına değindikleri gözlemlenmektedir. Hürriyet gazetesinin internet sitesinde yer alan haberlerin büyük bir kısmı kadına yönelik şiddet konusundaki farkındalık yaratmak amacıyla hazırlanan haber içerikleri olurken; BBC Türkçe' de yer alan haber içeriklerinin büyük bir çoğunluğu eğitim ve istihdam konusundaki cinsiyet temelli eşitsizliklere dikkat çekmektedir. Ayrıca her iki haber portalında da küresel boyutta pek çok farklı etkisi olan pandemi koşullarından en çok etkilenen gruplardan birinin kadınlar olduğu vurgusu dikkat çekmektedir.

Kadına karşı geliştirilen olumlu imgeler de olumsuz imgeler kadar sorunludur. Kadınlar gününe özel yapılan haberlerde kadının olumlayan söylemlerin öne çıkması da esasında kadını mükemmelleştiren kalıp yargılar içinde var olmaya mahkup eden eril düşüncenin beslenmesine hizmet etmektedir. Bu nedenle bugüne özel öne çıkan "kahraman", "süper", her şeyi yapabilen" kadın içerikleri, ayrımcı dili ortadan kaldırmak yerine eril söylemi farklı bir biçimde yeniden inşa etmektedir.

8 Mart'a konu olan haberlerin işaret ettiği eğitim, şiddet, göç, taciz ve istihdam gibi sorunların gerçekçi çözümü için öncelikle öğrenilmiş roller üzerinden benimsenen toplumsal cinsiyet kalıplarının aşılmasına yönelik bir bilinç oluşturulmasına çalışılmalıdır. Eğitimden, çalışma hayatına kadar toplumsal her alanda kadının başlı başına bir özne olduğu vurgusunu öne çıkaran programlar geliştirilmelidir. Kadının sesini madunlaştırmadan duyurmanın yolları üzerine toplumdaki tüm diğer kurumlarla

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

birlikte ortak bir farkındalık ve bilinç oluşturulmalıdır. Bunun için de öncelikle kadının medyada temsilini sorunlu hale getiren eril düşünceyi ve cinsiyetçiliği besleyen ayrımcı dil kalıplarının ortadan kaldırılmasıyla mücadele edilmelidir. Haberde dilin cinsiyetçi özelliklerden arındırılması ve pornografikleştirilmemesi, etken cümleler kurulması, dile yerleşmiş cinsiyetçi kalıpların her zaman doğru karşılıklarının verilmesi ve cinsiyet devinimine alan tanınması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

ALTHUSSER, Louis. (2006). İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları, İstanbul: İthaki Yayınları.

BBC Türkçe Haber Sitesi. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-56316740>, Erişim Tarihi:16.03.2022.

BBC Türkçe Haber Sitesi, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-56316739>, Erişim Tarihi:16.03.2022.

BBC Türkçe Haber Sitesi, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-56299496>, Erişim Tarihi:16.03.2022.

BBC Türkçe Haber Sitesi, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-56302223>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

BBC Türkçe Haber Sitesi, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60654622>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

BBC Türkçe Haber Sitesi, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60669703>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

BBC Türkçe Haber Sitesi, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-60669033>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

GERAY, Haluk (2006). Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş, Ankara: Siyasal Kitabevi.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

ÇELENK, Sevilay (2010). Kadınların Medyada Temsili ve Etik Sorunlar, (Editörler), Bülent Çaplı ve Hakan Tuncel. Televizyon Haberciliğinde Etik, Ankara: Forsa Yayınevi, s.229-236.

ÇELİK, Hilal ve EKŞİ, Halil (2013). “Söylem Analizi”, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 27 (27), s.99-117.

DEMİRKOL, Nihat (2016). “Hürriyet” Neden “Amiral Gemisi”dir? Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/nihat-demirkol/hurriyet-neden-amiral-gemisidir-40296913>, Erişim Tarihi: 21.09.2022.

DIJK, Van (1988). News As Discourse, New Jersey: IEA Press.

ERBİL, Pervin (2007). Kibele’den Pandora’ya Kadının Tarihsel Yenilgisi, Ankara: Arkadaş Yayınevi.

GENCEL-BEK, Mine (2011.) Ataerkillik, Piyasa Ve Mesleki Değerler: Medyada Aile İçi Şiddetin Temsili Ve Üretim Pratikleri, (Editörler), Serpil Sancar ve Pelin Özer. Birkaç Arpa Boyu:21. Yüzyıla Girerken Türkiye’de Feminist Çalışmalar- Prof. Dr. Nermin Abadan Unat’a Armağan, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları, s.629-657.

GÜRHAN, Nazife (2011). “Toplumsal Cinsiyet ve İslami Feminist Söylem”, Dipnot Üç Aylık Sosyal Bilim Dergisi. Sayı 7, s.61-78.

Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/kadinlar-gocunde-milyonlarca-dram-polina-alina-elena-ve-digerleri-42018661>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/cumhuriyetimize-borcluyum-42018671>, Erişim Tarihi:16 03.2022.

Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/icisleri-bakani-soyludan-8-mart-dunya-kadinlar-gunu-mesaji-42018332>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

Hürriyet gazetesi haber sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/bugun-8-mart-dunya-kadinlar-gunu-40764951>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/aile/yazarlar/arzu-hosgor-ulger/kadin-isterse-ve-inanirsa-her-seyi-basarir-3767098>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/istisnasiz-herkes-okumali-tum-kadınların-cigliğini-dile-getirdiler-41757458>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/ankara/kulliye-mutfagının-sırları-40780037>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/icisleri-bakani-soyludan-8-mart-dunya-kadınların-gunu-mesajı-42018332>, Erişim Tarihi: 16.03.2022.

Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/pandemide-kadın-olmak-toplantı-aralarında-aglayan-bebegime-bakmak-zorunda-kaliyordum-41757051>, Erişim Tarihi: 19.03.2022.

Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/istisnasiz-herkes-okumali-tum-kadınların-cigliğini-dile-getirdiler-41757459>, Erişim Tarihi: 19.03.2022.

Hürriyet Gazetesi Haber Sitesi, <https://www.hurriyet.com.tr/mahmure/yazarlar/ozlem-arslan-kart/7-martin-etkisindeki-8-Mart-41757571>, Erişim Tarihi: 19.03.2022.

GÜLLÜPUNAR, Hasan (2010). Seçmen Tercihi Bakımından Aday İmajı: Konya 2009 Yerel Seçimleri, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.

İNCEOĞLU, Yasemin (2004). “Medyada Kadın İmajı”, Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma, 1-4 Mart 2004, Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, İstanbul.

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

KAÇMAZOĞLU, H. Bayram (1995). “Türkiye’de Kadın Sorunu Üzerine Sosyolojik Bir Yaklaşım”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22, s.75-90.

KİRAZ DEMİR, Selin (2022). “Siberfeminizm Çerçevesinde Yeni Medyada Kadın Gazeteciler Üzerine Bir Araştırma”, Kadın/Woman 2000 Journal for Womens Studies, 23 (1), s.133-154.

LAUGHEY, Dan (2010). Medya Çalışmaları Teoriler ve Yaklaşımlar, (Çev: Ali Toprak), İstanbul: Kalkedon Yayınları.

OAKLEY, Ann (1972). Sex, Gender, Society, Londra: Maurice Temple Smith.

ÖZTAN, Ece (2013). “Dorothy Smith’in Sosyal Bilim Yaklaşımı ve Kurumsal Enografya”, İstanbul Journal of Sociological Studies, 0 (48), s.35-56.

SMITH, Philip ve RILEY, Alexander (2016). Kültürel Kurama Giriş, (Çev: Selime Güzelsarı ve İbrahim Gündoğdu), Ankara: Dipnot Yayınları.

ŞAH, Umut (2020). “Eleştirel Söylem Analizi: Temel Yaklaşımlar”, Kültür Araştırmaları Dergisi, 7, s.210-231.

ŞİŞMAN, Nazife (2003). Emanet’ten Mülk’e Kadın Bedeninin Yeniden İnşası, İstanbul: İz Yayıncılık.

VATANDAŞ, Celalettin (2007). “Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı”, Sosyoloji Konferansları Dergisi, 35, s.29-55.

YAPAR GÖNENÇ, Aslı (2018). Medya Ve Kadın: 8 Mart Dünya Kadınlar Gününde Manşetlerde Kadın, (Editör), Suat Gezgin, Medya ve İletişime Diyalektik Bakış, Konya: Eğitim Yayınevi, s.45-66.

YEĞENOĞLU, Meyda (2003). Sömürgeci Fantaziler: Oryantalist Söylemde Kültürel ve Cinsel Fark, İstanbul: Metis Yayınları.

YILDIRIM, Besim (2015). İçerik Çözümlemesi Yönteminin Tarihsel Gelişimi Uygulama Alanları Ve Aşamaları, (Editör), Besim Yıldırım, İletişim

KAYA İLHAN, Çağla ve BOZKURT, Gülsün (2023). 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe İlişkin Haberlerin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi: BBC Türkçe ve Hürriyet Gazetesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 369-406.

Araştırmalarında Yöntemler: Uygulama ve Örneklerle, Konya: Literatiürk Academia, s.105-154.

Yazarların çalışmaya katkı oranları eşittir.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.